

Gorzów Wlkp., 19 kwietnia 2019 r.

PS-VIII.431.2.2019.AFlo

Pani
Renata Gorczyca
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bogdańcu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

- Anna Florczak - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 10-1/2019 z dnia 8 lutego 2019 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
- Agnieszka Wejman – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 10-2/2019 z dnia 8 lutego 2019 r. – członek Zespołu kontrolnego

przeprowadził w dniu **21 lutego 2019 r.** kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu, ul. Leśna 11, 66-450 Bogdaniec.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zadań gminy, wynikających z cytowanej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od dnia 01.01.2018 r. do dnia 20.02.2019 r. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Akta kontroli:1-19

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Joanny Denkiewicz - starszego pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu, upoważnionej przez Wójta Gminy na czas nieobecności kierownika do zastępstwa, która również udzielała wyjaśnień podczas kontroli oraz * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) - asystenta rodziny.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

- Opracowywanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Realizację zadań asystenta rodziny, określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami Pani Joanny Denkiewicz, przekazanymi do protokołu ustnych wyjaśnień z dnia 21.02.2019 r., na terenie gminy Bogdaniec na dzień kontroli funkcjonowały 22 rodziny ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W ramach prowadzonych czynności kontrolnych dokonano analizy dokumentacji 4 rodzin: A (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), B * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), C * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), D * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) oraz 5 dzieci przebywających w tych rodzinach: A1 * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), B1 (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), B2 * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), B3 (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), C1 * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). Dodatkowo przeanalizowano dokumentację 2 dzieci z rodziny D- D1 * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) i D2 * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), które na dzień

przeprowadzania kontroli przebywały w zawodowej rodzinie zastępczej zamieszkującej teren powiatu.

Akta kontroli: 37-511

I. Ocena skontrolowanej działalności

1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny

Jak ustalono w toku kontroli Gmina Bogdaniec w okresie objętym kontrolą posiadała opracowany i przyjęty do realizacji:

- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bogdaniec na lata 2016-2018, przyjęty uchwałą Nr XII.92.2016 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 24 maja 2016 r., którego okres obowiązywania opiewa na 3 lata, co jest zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bogdaniec na lata 2019-2021, przyjęty uchwałą Nr VI.32.2019 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 25 marca 2019 r., którego okres obowiązywania opiewa na 3 lata, co jest zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2018 rok.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli:37-71

2. Ocena założeń programu

W celu oceny zapisów programu z zadaniami gminy, określonymi w cytowanej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokonano analizy jakościowej Programu Wspierania Rodziny oraz sprawozdania z realizacji tego programu za rok 2018.

W art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawodawca określił zadania własne gminy.

Należą do nich:

- opracowanie i realizacja 3 -letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz finansowanie tych kosztów;
- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Dodatkowo zgodnie z art. 179 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Głównym celem Programu jest:

- pomoc rodzinie zagrożonej kryzysem poprzez tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i prawidłowego funkcjonowania.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Bogdańcu posiada dwa cele szczegółowe:

- praca i stały monitoring rodzin zagrożonych kryzysem,
- zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Oceniając kompletność Programu stwierdzono, że w Programie nie ujęto 4 zadań, stanowiących zadania własne gminy, tj.:

- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz finansowanie tych kosztów;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

Oceniając kompletność Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021, przyjętego uchwałą Nr VI.32.2019 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 25 marca 2019 r., który jest kontynuacją koncepcji przedłożonych w Programie Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 (założenia, cel główny i szczegółowy) stwierdzono, że nie ujęto jednego zadania, tj.:

- sporządzania sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W toku kontroli stwierdzono, że aktualny gminny program wspierania rodziny ujemuje 90% zadań przypisanych gminie na rzecz wspierania rodziny, określonych w art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nie ujęcie ww. zadania nie stanowi uchybienia.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli:37-60

3. Ocena realizacji Programu

W celu zbadania sposobów realizacji ww. celów Gminnego Programu, analizie poddano roczne „Sprawozdania z realizacji zadań z realizacji Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Bogdaniec za 2018 rok”, składane przez Wójta gminy, zgodnie z art. 179 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Sprawozdanie za 2018 rok sporządzono odnosząc się do zawartych w art. 176 ww. ustawy zadań własnych gminy.

Jak wynika z diagnozy zasobów ludzkich gminy Bogdaniec w roku 2018 z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocą Ośrodka objętych były 22 rodziny (62 osób w rodzinie). W tej grupie klientów znajdowały się rodziny wielodzietne oraz niepełne. Jak wynika ze sprawozdania z realizacji Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Bogdaniec za rok 2018 wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 13 rodzin (51 osób).

Z zadań własnych gminy w 2018 roku realizowane były:

- opracowanie i realizacja 3 -letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz finansowanie tych kosztów;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy;

- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Bogdaniec za rok 2018 nie ujmował wszystkich zadań gminy, co może oznaczać, że zadania te nie były realizowane zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. :

- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywaniu ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, pomimo faktu realizacji tego zadania. Fakt nie ujęcia w sprawozdaniu zadania realizowanego świadczyć może o niekompletności sprawozdania z realizacji gminnego programu wspierania rodziny.

Na 10 zadań określonych w ustawie jako zadania własne gminy, kontrolowana jednostka realizowała 7 zadań (70 %), co stanowi uchybienie.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie polegające na nierealizowaniu zadań obejmujących:

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;*
- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Akta kontroli: 20-36,37-71

II. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego

1. Wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Jak wynika ze sprawozdania MRPiPS-3 za 2018 rok w gminie Bogdaniec na koniec 2018 r. funkcjonowały 22 rodziny ze stwierdzoną bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wszystkie rodziny, w których stwierdzono występowanie bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych objęte były pracą socjalną. Zgodnie ze “Sprawozdaniem z realizacji Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Bogdaniec za 2018 rok” 13 z nich objęto wsparciem asystenta rodziny, który prowadził pracę z rodziną w miejscu zamieszkania. Zgodnie z protokołem przyjęcia ustnych wyjaśnień

z dnia 21.09.2019 r. pozostałe rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej objęte są wsparciem pracownika socjalnego (wizyty w środowisku raz w miesiącu, porady indywidualne, wsparcie finansowe, pomoc w wypełnianiu dokumentów, wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, umawianiu wizyt lekarskich, monitorowanie sytuacji szkolnej dzieci). W stosunku do ww. rodziny podejmowane były różnorodne działania interdyscyplinarne poprzez włączenie do współpracy instytucji, które również zajmują się problemami i funkcjonowaniem rodziny i ich członków (Rejonowy Sąd Rodzinny, Szkoły, Policja, GKRPA, Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy).

Z informacji uzyskanych w dniu przeprowadzania kontroli wynika, że w I półroczu 2018 r. pod opieką asystenta było 10 rodzin, a na dzień 31.12.2018 r. asystent rodziny współpracował z 13 rodzinami. Zgodnie z art. 11 ust. 2-4 ww. ustawy wszystkie rodziny, w stosunku do których pracownik socjalny wnioskował o przydzielenie asystenta takie wsparcie otrzymały. Praca z rodziną dokumentowana jest w formie: wykazu pracy z rodziną ze wskazaniem na miesiąc i podstawowe dane rodziny. Dokument ten zawiera również tabelę z podziałem na datę, liczbę godzin, krótki opis działania oraz podpis asystenta rodziny. Uzupełnieniem są notatki służbowe, które są sporządzane ręcznie i na bieżąco. W tabeli zapisywany jest szczegółowy opis zastanej sytuacji oraz podjętych działań. Dokument zawiera również datę, dane podstawowe asystenta rodziny, jego podpis. Kontrolujący stwierdzają, że notatki służbowe sporządzone z końcem roku 2018 do czasu przeprowadzenia kontroli posiadają również podpisy rodzin, co jest dobrą praktyką i według kontrolujących należy ją utrzymać. Jak wynika z ustaleń kontroli, asystent rodziny posiada wiedzę odnośnie rodzin, z którymi pracuje. Badana dokumentacja w większości wskazuje na poszukiwanie adekwatnych do potrzeb rodziny działań.

Nie stwierdzono uchybień odnośnie wspierania przez gminę rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Akta kontroli: 20-36, 72-73, 111-516

2. Kwalifikacje asystenta rodziny

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu zatrudniał na etat, w pełnym wymiarze czasu pracy jednego asystenta rodziny (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).*

Asystent rodziny był zatrudniony na umowę o pracę z dnia 30 grudnia 2016 r. na czas określony, tj. od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. oraz na umowę o pracę z dnia 31 grudnia 2018 r. na czas nieokreślony od 1 stycznia 2019 r.

Na zatrudnienie asystenta rodziny w 2017 r. oraz w 2018 r. jednostka kontrolowana uzyskała dofinansowanie w ramach programu MRPiPS „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017 i 2018”.

W celu ustalenia czy asystent rodziny spełnia wymagania kwalifikacyjne, określone w art. 12 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sprawdzono akta osobowe. * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31)* W wyniku analizy ustalono, że asystent posiada odpowiednie kwalifikacje zgodnie z cytowaną ustawą.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: 76-92

3. Uczestnictwo asystenta w szkoleniach podnoszących kwalifikacje

W toku kontroli zbadano również kwestię podnoszenia kompetencji zawodowych asystenta rodziny. Zatrudniony asystent rodziny w kontrolowanym okresie uczestniczył w szkoleniach:

- “Asystent rodziny - kompleksowe szkolenie w wymiarze teoretycznym, prawnym, metodycznym”, potwierdzone certyfikatem z dnia 31.01.2019 r.
- “Akademia zarządzania” realizowane w ramach projektu “Dla rodziny”- doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w okresie od dnia 24.09.2018 r. do dnia 26.09.2018 r., potwierdzone zaświadczeniem z dnia 26.09.2018 r.
- “Współpraca asystenta rodziny z pracownikami socjalnymi”, potwierdzone zaświadczeniem z dnia 16.03.2018 r.
- “Elementy prawa istotne w pracy asystenta rodziny, Psychospołeczne zagadnienia funkcjonowania rodziny”, potwierdzone zaświadczeniem z dnia 30.01.2017 r.

Nie stwierdzono uchybień w tym obszarze.

Akta kontroli:93-99

4. Liczba rodzin pod opieką asystenta

Dokonując analizy w przedmiocie zachowania limitu rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, wzięto pod uwagę dane zawarte w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych, które wskazują, że w okresie objętym kontrolą to jest: w I półroczu 2018 r. pod opieką asystenta było 10 rodzin; na koniec II półroczu 2018 r. – 13 rodzin (w tym 2 rodziny zobowiązane przez Sąd do pracy z asystentem rodziny).

Według wyjaśnień pracownika Ośrodka przyjętych do protokołu, na dzień kontroli wsparciem asystenta rodziny było objętych 13 rodzin, z czego w 11 rodzinach dzieci przebywają pod opieką rodziców, w rodzinie D dzieci D1 i D2 przebywały w zawodowej rodzinie zastępczej, natomiast w rodzinie A dziecko A1 przebywało w placówce opiekuńczo- wychowawczej

* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. III Wydział Rodzinny i Nieletnich (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) powróciło pod opiekę matki. Praca w kierunku reintegracji prowadzona była również w rodzinie C, dziecko C1 decyzją Sądu Rejonowego w Strzelcach Krajeńskich (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) powróciło pod opiekę rodziców.

W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest jeden asystent rodziny na umowę o pracę, co powoduje, że na jednego asystenta przypada współpraca z 13 rodzinami, co jest zgodne z ustawowym wymogiem, dotyczącym liczby rodzin, z którymi asystent rodziny prowadzi pracę, określony w art. 15 ust. 4 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Nie stwierdzono uchybień w kontrolowanym obszarze.

Akta kontroli: 74-75

5. Wsparcie rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem

Zgodnie z protokołem ustnych wyjaśnień przyjętych w dniu przeprowadzania kontroli na terenie gminy Bogdanie dwie rodziny z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi zreintegrowane zostały zobligowane do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu podjęli kroki w kierunku objęcia tych rodzin asystenturą. Rodziny, w tym rodzina A, której dokumentacja podlega kontroli, wyraziły zgodę na współpracę z asystentem rodziny.

Nie stwierdzono uchybień w kontrolowanym zakresie.

Akta kontroli: 20,72-73

6. Plan pracy z rodziną i jego modyfikacja

Zgodnie z przepisami art. 15 ust. 1 pkt 15 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.

Jak wynika z ustaleń kontroli, arkusz planu pracy z rodziną zawiera podstawowe dane rodziny oraz asystenta pracującego z rodziną. Wszystkie badane plany, czyli 100% zawierają daty sporządzenia. We wszystkich określono cel główny, cele szczegółowe (długoterminowe), cele

szczegółowe (krótkoterminowe) oraz tabelę z działaniami krótkoterminowymi określonymi poprzez opis działania, wskazaniem terminu wykonania i osoby odpowiedzialnej za wykonanie. Dokument podpisywany jest przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz rodzinę zobligowaną do współpracy.

W toku kontroli analizie poddano dokumentację 4 spośród 13 rodzin, które objęte były asystenturą. Po analizie udostępnionej kontrolującym dokumentacji rodzin stwierdzono, że rodziny A i B sporządzono po jednym planie, tuż po objęciu asystenturą. Modyfikacja planów nastąpić powinna poza ramami czasowymi przeprowadzanej kontroli. W przypadku rodzin C i D sporządzono po 2 plany. Terminy planów zostały zachowane z małym uchybieniem, które wynosi 3 dni. Kontrolujący wskazują na zachowanie uważności i nieprzekraczanie terminów sporządzania modyfikacji planów zgodnie z literą prawa.

Dokonując analizy planów pracy pod kątem jakościowym kontrolujący stwierdzili, że główne cele pracy asystenta z rodziną to:

- w przypadku rodziny A- podniesienie umiejętności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31);
- w przypadku rodziny B- podniesienie umiejętności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych oraz prowadzenie gospodarstwa domowego (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31);
- w przypadku rodziny C- praca nad utrzymaniem poprawnej sytuacji rodziny * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), utrzymanie prawidłowego funkcjonowania rodziny * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31);
- w przypadku rodziny D- wzmacnianie motywacji do walki z nałogiem i pełnienie przypisanych ról społecznych * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), przywrócenie pełnienia przypisanych ról społecznych * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).

Zdaniem kontrolujących w przypadku rodziny A i B cele główne wydają się być indywidualne i zgodne z potrzebami rodziny. W przypadku rodzin C i D kolejne plany posiadają pewne zmiany w celach szczegółowych, co dla kontrolujących nie jest w pełni zrozumiałe. Dokonując zmian należałoby wskazać co zostało zmienione i dlaczego, co dałoby jasny obraz zmieniającej się sytuacji rodziny.

Cele szczegółowe długoterminowe - zdaniem kontrolujących - określane są nieprecyzyjnie, gdyż w większości przypadkach określają one działania, np. regularny kontakt pani K ze szkołą,

do której uczęszcza syn oraz większe zaangażowanie w sytuację szkolną (dot. rodziny A, plan pracy z dnia (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31))). Podobnie jest z celami szczegółowymi krótkoterminowymi, np. regularna wymiana informacji z asystentem rodziny (dot. rodziny B, plan pracy z dnia (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31))). Działania krótkoterminowe posiadają określony termin wykonania oraz podpis rodziny, która zobowiązuje się do wykonania działania, co uważa się za prawidłowe, jednakże brak jest adnotacji w dokumentach czy dane działanie zostało wykonane czy nie. Kontrolujący stwierdzają, że w otrzymanej dokumentacji brak jest modyfikacji planów pracy z rodziną.

Określone w otrzymanej dokumentacji cele szczegółowe długoterminowe i krótkoterminowe wydają się dość chaotyczne, nie zawsze ze sobą powiązane. Zdaniem kontrolujących należałoby usystematyzować cele szczegółowe odnosząc się do obszarów, w których rodzina z którą pracuje asystent rodziny ma trudności. Pozwoli to lepszemu zaplanowaniu pracy i działań zaradczych oraz wskaże konkretne kierunki dalszej pracy. Zdaniem kontrolujących w funkcjonowaniu rodziny można wyodrębnić następujące obszary np.:

- opiekuńczo – wychowawczy (komunikacja, wzorce, kompetencje wychowawcze rodziców, autorytet rodzica, metody wychowawcze, zainteresowanie potrzebami i rozwojem dziecka (w tym dbałość o zdrowie, rozwój emocjonalny i intelektualny, umiejętność i potrzeba spędzania z dzieckiem wspólnego czasu, organizowanie wolnego czasu);
- prowadzenia gospodarstwa domowego (umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem, wykonywanie obowiązków domowych, umiejętność utrzymania czystości w domu, hierarchia potrzeb, umiejętność organizowania przestrzeni w domu, podział obowiązków domowych);
- społeczny (umiejętność załatwiania spraw urzędowych, korzystanie z zasobów środowiska i przysługujących praw i uprawnień).

Zdaniem kontrolujących cele szczegółowe powinny wynikać z zidentyfikowanych przyczyn trudnej sytuacji rodziny. Cel powinien być konkretny, jasny, realny, mierzalny i adekwatny do sytuacji.

W celu pomocy w konstruowaniu dokumentów sugeruje się skorzystanie z rekomendowanych materiałów wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie asystentury rodziny np. Izabeli Krasiejko pt. “Rekomendacje metodyczne i organizacyjne”.

W ocenie kontrolujących plany pracy z rodziną sporządzane przez asystenta wymagają większej staranności i uwagi, tak aby plany były kompletne, a określony cel główny, cele szczegółowe oraz działania były adekwatne do trudności występujących w rodzinie.

W kontrolowanym zakresie stwierdzono uchybienie polegające na nieprecyzyjnym określaniu celów szczegółowych do obszarów, w których rodzina ma trudności.

Akta kontroli: 111-516

7. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny

Spośród 4 rodzin, których dokumentację analizowano w trakcie kontroli 2 rodziny współpracują z asystentem rodziny na tyle długo, by możliwe było dokonanie oceny, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 15 cytowanej ustawy. Ocena sytuacji rodzin dokonywana winna być systematycznie, jednak nie rzadziej niż co pół roku, we współpracy z pracownikiem socjalnym i po zasięgnięciu opinii kuratora, jeśli został rodzinie przypisany. Kontrolujący podczas badania dokumentacji ustalili, że wszystkie arkusze oceny sytuacji rodziny zawierają podstawowe dane rodziny objętej wsparciem, ocenę oraz datę sporządzenia. W dalszej części dokumenty posiadają ustalone cele współpracy z rodziną (cel główny i cele szczegółowe) zgodnie z planami pracy z rodziną, następnie zadania wykonane w rodzinie oraz osiągnięte efekty, rokowania i na końcu wnioski i uwagi. Dokumenty zostały podpisane przez sporządzającego tj. asystenta rodziny. Żaden dokument nie posiadał podpisu kierownika OPSu, świadczącego o przekazaniu tej oceny kierownikowi.

W toku analizy przedstawionej dokumentacji okresowej oceny sytuacji rodziny w okresie objętym kontrolą stwierdzono, że została dokonana z trzydniowym opóźnieniem w przypadku rodziny C * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* Natomiast w przypadku rodziny D - sześciodniowym * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* Podobnie jest z okresami za jakie dana ocena została sporządzona, powodując kilkudniowe "luki", tj., w przypadku rodziny C jednodniową * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31)* a w przypadku rodziny D trzydniową * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* Dokumentacja rodzin A i B zawierała analizę sytuacji rodzin sporządzoną tuż po zawiązaniu współpracy.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienia polegające na:

- nie zachowaniu terminowości sporządzania ocen sytuacji rodziny oraz nie przekazywaniu oceny do wiadomości kierownika OPSu.

Akta kontroli: 111-516

8. Poradnictwo specjalistyczne

Zgodnie z wyjaśnieniami pracownika zapisanymi w protokole ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzenia kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu, rodziny z terenu

Gminy Bogdaniec mają możliwość skorzystania z bezpłatnej i specjalistycznej pomocy w formie porad prawnych. Wójt Gminy zawarł porozumienie ze Starostwem Powiatowym na udzielanie bezpłatnych porad prawnych dla klientów GOPS-u. Prawnik udziela porad raz w miesiącu, a terminy są ustalane indywidualnie i dostosowane do potrzeb klienta. Na terenie gminy nie ma możliwości skorzystania z porad psychologa i mediatora. Na terenie gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według oświadczenia klienci wymagający wsparcia specjalistycznego są kierowani do specjalistów na terenie Gorzowa Wielkopolskiego tj.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Stowarzyszenie im. Brata Alberta. Dzieci uczęszczające do szkół w Bogdańcu korzystają ze wsparcia pedagoga i psychologa w szkole.

Rodziny, których dokumentacja podlega kontroli korzystają/ły z poradnictwa w formie:

- rodzina A korzysta prywatnie ze wsparcia specjalisty psychiatrii w Instytucie Zdrowia Psychicznego „Para Familia” oraz z pomocy psychologa, dodatkowo dziecko uczęszcza do psychologa w PCPR;
- rodzina B korzystała z prawnej porady;
- rodzina C uczęszcza do OTU „Szansa”;
- rodzina D zaleconą ma terapię odwykową w trybie stacjonarnym, jednakże z uwagi na inne problemy zdrowotne nie rozpoczęła jej.

Wszystkie rodziny były kierowane i motywowane przez asystenta rodziny do podjęcia działań w celu pokonania trudności. Jak wynika z oświadczenia asystent i pracownicy socjalni wspierają rodziny i zachęcają do korzystania ze specjalistycznego wsparcia. W przypadku jednej rodziny, co wynika z jej potrzeb, są zaangażowani w zorganizowanie wizyty u specjalisty poprzez umówienie wizyty, transport oraz towarzyszenie.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: 102-103, 111-516

9. Rodziny wspierające

Jak wynika ze sprawozdań rzeczowo – finansowych, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny składanych przez wójta radzie gminy, na terenie gminy nie funkcjonują rodziny wspierające. Jak wynika z wyjaśnień ustnych pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu, przyjętych do protokołu w dniu 19.03.2019 r. wynika, że na dzień przeprowadzenia kontroli i obecny na terenie Gminy Bogdaniec nie

funkcjonują rodziny wspierające. Rodziny objęte asystenturą korzystają ze wsparcia osób ze środowiska lokalnego na zasadzie dobrowolności. Kierownik GOPSu w Bogdańcu widzi potrzebę wypracowania procedur poszukiwania rodzin wspierających. Pracownicy socjalni poprzez rozpoznawanie środowiska lokalnego proponują rodzinom pełnienie funkcji rodzin wspierających, tłumaczą zasady funkcjonowania. Obecnie żadna z rodzin nie wyraziła zgody na pełnienie tej funkcji w sposób uregulowany prawnie.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku rodzin wspierających.

Akta kontroli:104-105

10. Zapewnienie dzieciom opieki w placówkach wsparcia dziennego

Z informacji zawartych w protokole ustnych wyjaśnień złożonych w dniu przeprowadzania kontroli tj. 21.02.2019 r. wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Bogdaniec nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Z oświadczenia wynika, że część dzieci korzysta z zajęć zorganizowanych w Świetlicy Parafialnej Zespołu Caritas "Radosna" im. Jana Bosko w Jeninie. Świetlica działa na podstawie dekretu o utworzeniu parafii w Jeninie. Wójt gminy nie wydał zezwolenia placówce, ani nie zlecił podmiotowi prowadzenia tej placówki. Troje małoletnich dzieci z rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny korzysta z zajęć, w tym jedno dziecko - C1 z rodzin, których dokumentacja została objęta kontrolą. Zajęcia prowadzone są dla około 30 dzieci. Świetlica funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych (16:00-18:00). W okresie wakacji, ferii oraz zorganizowanym czasie z zajęć korzystają dzieci z całej gminy.

Mając na uwadze fakt, że ww. placówka funkcjonuje na terenie gminy od lat, a rodziny potrzebujące wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej korzystają z pomocy ww. świetlicy, zasadne jest uregulowanie działania świetlicy i sformalizowanie współpracy z podmiotem prowadzącym, poprzez wydanie zezwolenia wójta na prowadzenie placówki wsparcia dziennego lub zlecenie podmiotowi prowadzenia placówki.

W badanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie polegające na formalnym braku placówki wsparcia dziennego, posiadającej zezwolenie lub działającej na zlecenie wójta.

Akta kontroli:20,22,100-101

III. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1. Rodziny, z którymi pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej podjął pracę na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej

W toku kontroli zbadano działania na rzecz reintegracji rodzin. Jak ustalono w trakcie kontroli oraz z protokołu ustnych wyjaśnień osoby upoważnionej przez Wójta Gminy

Bogdaniec na czas nieobecności Kierownika OPSu w Bogdańcu z dnia 21.02.2019 r., wynika że, asystent rodziny angażuje się w pracę na rzecz reintegracji rodziny. W okresie objętym kontrolą czworo dzieci z terenie gminy Bogdaniec przebywało w pieczy zastępczej tj.:

- 1 dziecko (A1) w placówce opiekuńczo- wychowawczej * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), które powróciło do pod opiekę matki;*
- 1 dziecko (C1) w spokrewnionej rodzinie zastępczej zamieszkałej w * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31), które powróciło do domu rodzinnego;*
- 2 dzieci (D1 i D2) w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję rodzinnego domu dziecka na terenie gminy Bogdaniec, gdzie pozostawali do dnia przeprowadzania kontroli. Ojciec dzieci nie żyje, matka posiada ograniczoną władzę rodzicielską. Asystent rodziny nie prowadzi pracy z matką na rzecz reintegracji rodziny, gdyż nie rokuje.

Dokonując porównania liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej do liczby dzieci, których pobyt współfinansuje gmina Bogdaniec ustalono, że informacje są zbieżne. Ośrodek Pomocy Społecznej współfinansuje również pobyt pełnoletniej wychowanki pozostającej w rodzinie zastępczej przebywającej na terenie miasta Gorzowa Wlkp.

W okresie objętym kontrolą do domu rodzinnego powróciło dwoje dzieci.

Nie stwierdzono uchybień w obszarze działań na rzecz reintegracji rodziny.

Akta kontroli:106-107, 111-516

2. Opiniowanie ws. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Zgodnie z zapisami w art. 47 ust.6 i 7 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zarówno informacja przekazywana do Sądu o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, jak i wniosek o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej, powinna zawierać opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną. Ponadto zgodnie z zapisami w art. 100 ust. 4a powyższej ustawy, wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej do Sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej, powinien zawierać opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną. Zgodnie z protokołem ustnych wyjaśnień z dnia 21.02.2019 r. asystent rodziny uczestniczyła w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w sporządzaniu planów pomocy dziecku. W przypadku dziecka umieszczonego poza terenem gminy Bogdaniec zawsze jak i w pozostałych sporządzał aktualną opinię funkcjonowania rodziny dziecka.

Analizując dokumentację dzieci przebywających w okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej kontrolujący stwierdzili, że:

- w przypadku rodziny A asystent rodziny sporządził 2 oceny sytuacji rodziny z wnioskami o powrót dziecka pod opiekę matki;
- w przypadku rodziny C asystent rodziny sporządził 2 oceny sytuacji rodziny, bez wyraźnego wskazania na możliwość powrotu dziecka pod opiekę rodziców;
- w przypadku rodziny D asystent rodziny sporządził 2 oceny sytuacji rodziny, wskazując brak możliwości na powrót dzieci pod opiekę matki.

Kontrolujący zwracają uwagę na konieczność każdorazowego wskazywania konkretnych wniosków asystenta rodziny w ocenie sytuacji funkcjonowania rodziny w dotyczących reintegracji rodziny bądź jej braku możliwości.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: 118-121, 296-297, 379-380

3. Uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz uczestnictwo w sporządzaniu planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej i sporządzaniu opinii, o której mowa w art. 77 i art. 100 ustawy.

Jak wynika z informacji zawartych w protokole ustnych wyjaśnień osoby upoważnionej przez Wójta na czas nieobecności kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu, asystent rodziny Ośrodka uczestniczył w zespołach dotyczących oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz w sporządzaniu planu pomocy dziecku w PCPR w Gorzowie Wlkp. Jeśli chodzi o dzieci, które przebywały poza terenem powiatu gorzowskiego asystent rodziny osobiście nie uczestniczył w zespołach, jednakże każdorazowo sporządzał opinię o funkcjonowaniu rodziny biologicznej.

Dokonując analizy otrzymanej dokumentacji rodzin, których dzieci przebywały w okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej, kontrolujący stwierdzili, że:

- dokumentacja dotycząca dziecka A1, które przebywało w placówce opiekuńczo-wychowawczej * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31)* posiada kserokopię protokołu z posiedzenia pn. "Stałego Zespołu Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka działającego w Domu Dziecka (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31)*) bez potwierdzenia uczestnictwa asystenta rodziny;
- w przypadku dziecka C1, które przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu strzelecko - drezdeneckiego w dokumentacji nie odnaleziono potwierdzenia uczestnictwa ani samych protokołów z posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Dokumentacja zawiera zaproszenia z dnia * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny*

na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) na posiedzenia zespołu oraz prośbę o sporządzenie opinii o rodzicach biologicznych;

- w stosunku do dwójki dzieci D1 i D2 posiedzenia zespołu, organizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp. W przekazanej dokumentacji odnaleziono protokół z dnia (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31) z posiedzenia zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej potwierdzającego uczestnictwo asystenta rodziny w zespole.

Analizowana dokumentacja wszystkich dzieci przebywających w kontrolowanym okresie w pieczy zastępczej nie posiadała planów pomocy dziecku. W związku z czym nie ma potwierdzenia fakt uczestnictwa w ich sporządzaniu.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek współpracy instytucji, które pracują na rzecz rodziny i dziecka, podkreślając, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Zadania asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w powyższym zakresie zostały opisane w art. 15 ust. 1 pkt 2 oraz w art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadaniem asystenta rodziny jest opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej. Natomiast jednym z zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest przygotowanie, we współpracy z odpowiednią rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku. Powyższe wskazuje na konieczność wymiany informacji pomiędzy tymi instytucjami, czego dowodem jest posiadanie dokumentów z tych działań.

Dodatkowo w art. 16 w/w ustawy wskazano także, że asystent rodziny, w związku z wykonywaniem swoich zadań, ma prawo do wyglądu do dokumentów zawierających dane osobowe członków rodziny, niezbędne do prowadzenia pracy z rodziną (w tym danych o rozwoju psychofizycznym dziecka). W art. 130 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazano osoby biorące udział w ocenie sytuacji dziecka, które w związku z udziałem są stronami. Przepisy w zakresie stron reguluje Kodeks Postępowania Administracyjnego.

W badanym obszarze stwierdzono uchybienie polegające na braku kompletnej dokumentacji (listy obecności podpisanej przez pracownika biorącego udział w posiedzeniu,

kopii protokołu zespołu ds. oceny, planu pomocy dziecku), poświadczającej uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Akta kontroli: 111-516

VI. Koordynowane wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860 ze zm.) uprawnione rodziny mogą korzystać z poradnictwa w zakresie:

- 1) przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- 2) wsparcia psychologicznego;
- 3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- 4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo zgodnie z cytowaną ustawą koordynowane jest przez asystenta i podejmowane jest na wniosek uprawnionych osób.

Jak wynika z wyjaśnień pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu, złożonych w dniu przeprowadzania kontroli, w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń dot. udzielenia wsparcia przewidzianego w ustawie „Za życiem”. Według oświadczenia asystent rodziny i pracownicy socjalni informują społeczność gminy o możliwości skorzystania ze wsparcia w sytuacjach potencjalnego zagrożenia kierują klientów do specjalistów. Z uwagi na brak środków finansowych GOPS nie podejmuje propagowania poprzez ulotki. GOPS informuje osoby zainteresowane poprzez stronę internetową o możliwości skorzystania z pomocy finansowej w ramach ustawy "Za życiem", z możliwości wsparcia asystenturą niezwłocznie uzupełni. Ponadto podejmie rozmowy w kierunku druku plakatów oraz współpracy z Ośrodkiem Zdrowia.

Na chwilę obecną żadna kobieta ani rodzina nie korzysta ze wsparcia asystenta rodziny w ramach ustawy.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: 109-110

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Terminowości opracowywania 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

2. Liczby przyjętych do realizacji w gminnym programie rozwiązań na rzecz wspierania rodziny.
3. Zapewniania rodzinom wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
4. Kwalifikacji asystenta rodziny.
5. Podnoszenia kompetencji przez asystenta poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
6. Liczby rodzin, z którymi jednocześnie pracuje asystent.
7. Zapewnienia rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
8. Objęcia rodzin zobowiązanych do pracy przez Sąd wsparciem asystenta rodziny.
9. Działań na rzecz reintegracji rodziny.
10. Opiniowania w sprawie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
11. Wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W badanym zakresie stwierdzono uchybienia polegające na:

1. Nieprecyzyjnym określaniu celów szczegółowych do obszarów, w których rodzina ma trudności.
2. Terminowości sporządzania ocen sytuacji rodziny przez asystenta rodziny oraz braku potwierdzenia o otrzymaniu dokumentu przez kierownika jednostki organizacyjnej gminy, która realizuje pracę z rodziną.
3. Braku kompletnej dokumentacji, poświadczającej uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

W badanym zakresie stwierdzono istotne uchybienia pod względem:

1. Braku placówki wsparcia dziennego, posiadającej zezwolenie lub działającej na zlecenie wójta.
2. Braku organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik jednostki.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia i istotne uchybienia, na podstawie art.197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli **zalecam:**

1. Sformalizowanie zasad współpracy z podmiotem prowadzącym świetlicę, poprzez wydanie zezwolenia wójta na prowadzenie placówki wsparcia dziennego lub zlecenie podmiotowi

- prowadzenia placówki, zgodnie z art. 18 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, zgodnie z art. 176 pkt 3) lit. b) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 3. Dokonywanie precyzyjnych określeń celów szczegółowych do obszarów, w których rodzina ma trudności, zgodnie z art. 15 ust. 3, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 4. Terminowe ocenianie sytuacji rodziny oraz dokonywanie potwierdzenia o otrzymaniu dokumentu przez kierownika jednostki organizacyjnej gminy, która realizuje pracę z rodziną, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 5. Gromadzenie dokumentacji (listy obecności podpisanej przez pracownika biorącego udział w posiedzeniu, kopii protokołu zespołu ds. oceny, planu pomocy dziecku), poświadczającej uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 130 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW
w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Anna Florczak

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Agnieszka Wejman

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej